

Handlingsplan inom Region Örebro län för hantering av misstänkta postförsändelser ("pulverbrev") som kan innebära hot

Syfte

Syftet med handlingsplanen är att beskriva vilka aktörer som agerar i Örebro län vid en försändelse med misstänkt farligt ämne, samt kortfattat beskriva hur samverkan sker.

Tidig bedömning

- Svenska myndigheter eller andra verksamheter överlåter till polisen att göra riskbedömning om hotet ska tas på allvar och prov ska tas på misstänkt försändelse.
- Aktörer som utsätts för hot bör förbereda sin personal, eventuellt ha eget rum med egen ventilation för postrutiner.

Första åtgärderna vid misstänkt försändelse

- Kontakta polis och räddningstjänst via SOS Alarm 112.
- Öppna inte brevet, invänta polis och räddningstjänst.
- Om brevet öppnats och visar sig innehålla pulver/misstänkt farligt ämne (gäller de som exponerats i samma rum)
 - Täck brevet/pulvret/ämnet med ett papper eller dylikt.
 - Ta av kläder som kommit i kontakt med pulvret/ämnet, lägg i en hög på golvet.
 - Lämna rummet omgående och gå till närmaste toalett/duschrum, tvätta händer, ansikte, underarmar och andra exponerade kroppsdelar med tvål och vatten. Om möjligt duscha.
 - Spärra av rummet tills besked om negativt provsvar säkrats.
 - Utrym om möjligt rummen utmed vägen till toalett/duschrum och stäng ev. dörrar tills negativt provsvar säkrats.
 - Meddela närmaste chef eller säkerhetsansvarig så att inga fler går in i rummet.
 - Meddela närmaste chef eller säkerhetsansvarig att ventilationen ska stängas av.
 - Exponerad person/personer stannar om möjligt på toalett/duschrum, eller i ett annat närliggande isolerat rum (eller balkong alt. utomhus om vädret tillåter) tills polisen kommer.
 - Följ instruktioner från polis/räddningstjänst (exponerad personal bör kunna åka hem efter sanering).

Polisen – polisinsatschef, på plats

- Polisen gör en bedömning enligt särskilda rutiner.
- Polisen ger instruktioner om handläggning enligt ovan.
- Om allvarligt hot (något mellanläge finns inte)
 - Gå inte in i rummet.
 - Stäng om möjligt av ventilation om inte detta är gjort.
 - Se till att rummet är avspärrat.
 - Lista exponerade personer och vidarebefordra listan till smittskyddsläkaren.
 - Kontakta bombtekniker för omhändertagande av brevet.

- Polis/tekniker ansvarar för omhändertagandet av förslutna plastsäckar med de exponerades kläder. Vid behov kontaktas kommunen för hjälp med eventuellt klädbyte (se även nedan under Räddningstjänsten).

Polisen – ansvarigt/utpekad polisbefäl

- Kontakta smittskyddsläkaren på telefon 019-602 11 30 alt. 019-602 10 00 vx.
- Kontakta tjänsteman i beredskap (TiB) Region Örebro län 019-602 10 00 vx.
- Kontakta räddningstjänst och ambulans SOS Alarm 112 för livräddande sanering av exponerade personer och insatspersonal (eventuell sanering beslutas av smittskyddsläkaren i samråd med räddningstjänsten, se nedan).

Polisen – Nationella bombskyddet, NBS

- Kan utföra provtagning i den heta zonen efter föredragning av ansvarigt polisbefäl.
- Ansvarigt polisbefäl kan kontakta avancerad indikeringsenhet (AI), MSB. AI nås via Storstockholms räddningstjänst (SSRC) eller TiB, MSB.
- Telefonkontakt med Folkhälsomyndighetens TiB samt klinisk mikrobiolog i beredskap KMiB 010-205 24 00.
- Transportera prov till Folkhälsomyndigheten för mikrobiologisk laboratorieanalys (vanligen antrax, samt eventuellt utvidgad analys). Om polisen bedömer att utökad analys för kemiska (C) (inklusive toxinanalys) och radionukleära ämnen (RN) bör utföras, kontaktas också Totalförsvarets forskningsinstitut/Nationellt forensiskt centrum (FOI/NFC).
- Polisiär dokumentation (inklusive ärendenummer och dokumentation av polisens/AIs analys avseende exempelvis frånvaro av explosivämnen samt resultat från indikering av C och RN) ska bifogas provet. Endast provmaterial fria från explosivämnen och enligt indikerande analys fria från C och RN analyseras av Folkhälsomyndigheten.

Folkhälsomyndigheten

- Folkhälsomyndigheten har 24 timmars beredskap (2 timmars inställetid) för beredskapsdiagnostik i säkerhetslaboratorierna.
- Folkhälsomyndighetens TiB är ingång för extern kommunikation. Myndighetens kliniska mikrobiolog i beredskap (KMiB) kommunicerar kring logistik och analys av prover.
- Provet behöver bedömas och eller testas negativt för CRNE av polisen/AI (=avancerad indikering) innan det skickas till Folkhälsomyndigheten.
- Meddelar smittskyddsläkaren när prov kommer.
- Hantera provet avseende antrax enligt egna rutiner.
- Inom 12 timmar kan ett PCR-baserat preliminärt svar ges samt odlingsbaserat slutsvar inom 24 timmar.
- Eventuellt ytterligare B analyser beställs via polisen ev. efter samråd med smittskyddsläkaren.
- Provet utsvaras enligt egna rutiner
 - *Negativa prover:* Telefonsvar till vakthavande befäl på regionledningscentralen (RLC) och smittskyddsläkaren. Skriftligt svar skickas till RLC.
 - *Positiva prover:* Telefonsvar till RLC och smittskyddsläkaren. TiB vid Folkhälsomyndigheten informerar vidare övriga nationella och internationella aktörer.

Handläggning av provsvar

- Information vid provresultat av kemisk analys.
- När resultatet på de kemiska analyserna föreligger samråder vakthavande befäl, räddningstjänsten och smittskyddsläkaren om fortsatt handläggning.

Folkhälsomyndigheten informerar vakthavande befäl och smittskyddsläkaren om resultat av biologisk analys.

- Information vid **negativt provresultat** av biologisk analys:
Vakthavande befäl meddelar räddningstjänst, berörd verksamhetschef eller motsvarande, exponerade personer, ambulanspersonal, TiB Region Örebro län och eventuella andra aktörer.
- Information vid **positivt provresultat** av biologisk analys:
Smittskyddsläkaren informerar ansvarigt befäl (polisen) samt övriga berörda aktörer, i samverkan med TiB Region Örebro län.

Smittskyddsläkaren

- Informera vid behov exponerade personer och annan berörd personal.
- Beslut om sanering av exponerade personer tas i samråd med räddningstjänsten.
Om allvarligt hot enligt polisens bedömning (något mellanläge finns inte) ska exponerade personer saneras så snart som möjligt.
- Kontakta räddningstjänsten för livräddande personsanering av exponerade personer samt insatspersonal (eventuell sanering av smittskyddsläkaren, se nedan). Om exponerad person redan duschat med tvål och vatten behövs dock som regel ingen ytterligare sanering.
- Om beslut om fullständig personsanering tas ska TiB i Region Örebro län alltid kontaktas. Fullständig personsanering utförs av sjukvårdspersonal.
- Etablera kontakt med Folkhälsomyndighetens TiB tel 010-205 24 00.
- Om positivt provsvar, informera i samverkan med TiB Region Örebro län, räddningstjänst, berörd verksamhetschef eller motsvarande, exponerade personer, ambulanspersonal och eventuellt andra aktörer.
- Etablera kontakt med bakjour på Infektionskliniken om positivt provsvar eller mycket stark misstanke.
- Vid positivt antraxsvar beslutas om att antibiotikaproylax (ciprofloxacin eller annat alternativ) ska ges till exponerade personer inom 24 timmar efter exposition (effektueras via VO Infektion).
- Vi positivt svar översänds listan över exponerade personer till bakjour på VO Infektion.
- Om positivt svar kontakta Miljö- och Hälsoskyddsförvaltningen som kan fatta beslut om sanering av lokaler.
- Om negativt provsvar städas rummet enligt fastighetsägarens gängse rutiner.

VO Infektion

- Om positivt antraxsvar ska VO Infektion se till att exponerade personer får antibiotikaproylax inom 24 timmar efter exposition. Rekommenderad profylax är f.n ciprofloxacin 500 mg x 2 i 60 dagar (alternativt doxycyklin 100 mg x 2 eller amoxicillin 500 mg x 3 om stammen är känslig). Kontakta infektionsbakjouren och vid behov barnklinikens bakjour.

- Exponerade personer ska ha genomgått personsanering innan fortsatt vårdomhändertagande inom sjukhuset.
- Om person ska tas om hand på infektionsklinik på misstanke om biologisk smitta och personen inte är personsanerad så är en reservlösning att infektionsklinikens personal har skyddsutrustning (viss risk: andningsskydd FFP3, skyddsglasögon/visir, plastförkläde med lång ärm och handskar).

Räddningstjänsten

- Om räddningstjänsten är först på plats; avspärra och utrym olycksplatsen, initialt riskområde 50 m.
- Kontaminerade personer saneras på plats med tvål och varmt vatten, vilket sker efter kontakt med smittskyddsläkaren. Om exponerad person redan duschat med tvål och vatten krävs ingen ytterligare sanering.
- Exponerade personer får hjälp med avklädning av räddningstjänst.
- Kläder och andra tillhörigheter försluts i dubbla plastsäckar (tas sedan omhand av polisen).
- Sanera insatspersonal och utrustning om behov finns.

Sjukvården

- Tjänsteman i beredskap (TiB) informerar smittskyddsläkaren.
- Personlig skyddsutrustning finns inom ambulansorganisationen samt på akutmottagningarna.
- Smittskyddsläkaren fattar beslut om sanering av drabbade ska genomföras.
- Sjukvården ansvarar för den fullständiga personsaneringen i de fall detta är aktuellt, efter det att räddningstjänsten genomfört livräddande personsanering.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen

- Kan, om positivt prov, besluta om sanering av lokaler om detta inte görs på frivillig väg.
- Kontaktas via kommunens säkerhetschef eller kommunens TiB.

Webbplatser (sök antrax/anthrax)

www.folkhalsomyndigheten.se

www.smittskyddstockholm.se

www.smittskyddregionorebrolan.se

www.krisinformation.se

www.who.int/csr

www.cdc.gov

www.gov.uk/government/organisations/public-health-england

www.msb.se

Medverkan till PM

Smittskydd Region Örebro län
Gunlög Rasmussen

Polisen
Torbjörn Roos

Räddningstjänsten Närke
P-O Staberyd

Beredskapschef Region Örebro län
Mia Westin

Folkhälsomyndigheten
Andreas Bråve

Infektionskliniken Region Örebro län
Martin Widlund